

ĐỀ THAM KHẢO THI VÀO 10 – ĐỀ SỐ 77**MÔN: NGỮ VĂN – NĂM 2025****Thời gian làm bài: 120 phút****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****PHẦN ĐỌC HIỂU (4.0 điểm)****Cho ngữ liệu sau đọc và trả lời câu hỏi:**

Tôi vẫn còn nhớ mẹ thường hay nói với tôi, khi một ai đó buồn, họ cần rất nhiều người để chia sẻ. Nỗi buồn chỉ vơi đi bằng tình thương chứ không có một phương thuốc nào hết. Khi chia sẻ một nỗi buồn, chúng ta sẽ không buồn hơn, nhưng người khác lại vui hơn. Và đừng bao giờ quay lưng lại với một con người như vậy. Họ cần những khuôn mặt hơn là những viên thuốc. Họ cần những bàn tay, những tô cháo, những quả ổi hái để đầu giường. Họ cần mỗi buổi tối ghé ngồi lại với họ trong im lặng. Họ cần chúng ta dẫn họ lên đồi cuốc một mảnh vườn và thỉnh thoảng hỏi có thích ăn bắp rang không...

(Nguyễn Ngọc Thuần, Vừa nhắm mắt vừa mở cửa sổ, NXB trẻ 2012, tr.120)

Câu 1 (0.5 điểm): Xác định phương thức biểu đạt chính của đoạn trích.**Câu 2 (1.0 điểm):** Theo tác giả, vì sao “*đừng bao giờ quay lưng lại*” với một người khi họ gặp nỗi buồn?**Câu 3 (1.0 điểm):** Chỉ ra và nêu hiệu quả của một phép tu từ được sử dụng trong những câu văn sau: “*Họ cần những khuôn mặt hơn là những viên thuốc. Họ cần những bàn tay, những tô cháo, những quả ổi hái để đầu giường. Họ cần mỗi buổi tối ghé ngồi lại với họ trong im lặng. Họ cần chúng ta dẫn họ lên đồi cuốc một mảnh vườn và thỉnh thoảng hỏi có thích ăn bắp rang không...*”**Câu 4 (1.0 điểm):** Em có đồng tình với quan điểm của tác giả: “*Nỗi buồn chỉ vơi đi bằng tình thương chứ không có một phương thuốc nào hết*” không? Vì sao?**PHẦN VIẾT (6.0 điểm)**

Câu 1 (2.0 điểm) Từ nội dung đoạn trích phần Đọc hiểu, em hãy viết một đoạn văn (khoảng 10 - 12 câu) trình bày suy nghĩ về ý nghĩa của sự sẻ chia trong cuộc sống.

Câu 2 (4.0 điểm) Cảm nhận về đẹp bức tranh thiên nhiên giao mùa trong đoạn thơ sau:

Bỗng nhận ra hương ổi

Phả vào trong gió se

Sương chùng chình qua ngõ

Hình như thu đã về

Sông được lúc dềnh dàng

Chim bắt đầu vội vã

Có đám mây mùa hạ

Vắt nửa mình sang thu

(Trích *Sang thu*, Hữu Thỉnh, Ngữ văn 9, Tập 2, NXB Giáo dục Việt Nam, 2018, tr.70)

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

PHẦN I. ĐỌC HIỂU (4.0 điểm)

Câu 1.

Xác định phương thức biểu đạt chính của đoạn trích.

Phương pháp:

Vận dụng kiến thức đã học về các phương thức biểu đạt

Lời giải chi tiết:

Phương thức biểu đạt chính: nghị luận

Câu 2.

Theo tác giả, vì sao “*đừng bao giờ quay lưng lại*” với một người khi họ gặp nỗi buồn?

Phương pháp:

Đọc kỹ văn bản

Lời giải chi tiết:

Theo tác giả, *đừng bao giờ quay lưng lại* với một người khi họ gặp nỗi buồn, vì:

- + Họ cần những khuôn mặt hơn là những viên thuốc;
- + Cần những bàn tay, những tô cháo, những quả ổi hái để đầu giường;
- + Cần mỗi buổi tối ghé ngồi lại với họ trong im lặng;
- + Cần chúng ta dẫn họ lên đồi cuộc một mảnh vườn và thỉnh thoảng hỏi có thích ăn bắp rang không.

Câu 3.

Chỉ ra và nêu hiệu quả của một phép tu từ được sử dụng trong những câu văn sau: “*Họ cần những khuôn mặt hơn là những viên thuốc. Họ cần những bàn tay, những tô cháo, những quả ổi hái để đầu giường. Họ cần mỗi buổi tối ghé ngồi lại với họ trong im lặng. Họ cần chúng ta dẫn họ lên đồi cuộc một mảnh vườn và thỉnh thoảng hỏi có thích ăn bắp rang không...*”

Phương pháp:

Vận dụng kiến thức đã học về các biện pháp tu từ (điệp ngữ, liệt kê...)

Lời giải chi tiết:

- Biện pháp tu từ:

+ Điệp từ, điệp ngữ: *Họ cần*

+ Điệp cấu trúc: *Họ cần...*

+ Liệt kê: *những bàn tay, những tô cháo, những quả ổi.*

- Tác dụng:

+ Làm cho câu văn cụ thể, sinh động, tăng sức gợi hình, gợi cảm cho sự diễn đạt.

+ Nhấn mạnh giá trị cần thiết của sự chia sẻ tự nguyện, trong sáng, chân tình để con người vượt qua được nỗi buồn; bộc lộ niềm khao khát được sẻ chia trong cuộc sống.

Câu 4.

Em có đồng tình với quan điểm của tác giả: “*Nỗi buồn chỉ vơi đi bằng tình thương chứ không có một phương thuốc nào hết*” không? Vì sao?

Phương pháp:

Nêu suy nghĩ của em và lý giải thuyết phục

Lời giải chi tiết:

Gợi ý:

- Đồng tình: Tình thương xuất phát từ tự nguyện, chân tình sẽ tạo niềm tin, động lực để con người vượt qua nỗi buồn.

- Không đồng tình: Trong xã hội hiện đại, con người có nhiều cách để vượt qua nỗi buồn (mà đôi khi không cần đến cả tình thương).

PHẦN VIẾT (6.0 điểm)**Câu 1.**

Từ nội dung đoạn trích phần Đọc hiểu, em hãy viết một đoạn văn (khoảng 150 chữ) trình bày suy nghĩ về ý nghĩa của sự sẻ chia trong cuộc sống.

Phương pháp:

1. Giải thích: Sự sẻ chia trong cuộc sống là sự đồng cảm, thấu hiểu và sẵn sàng giúp đỡ về vật chất và tinh thần với nhau trong cuộc sống hàng ngày.

2. Bàn luận:

* Biểu hiện: Những hành động giúp đỡ, chia sẻ về vật chất như quyên góp, ủng hộ để giúp đỡ những người gặp khó khăn hay cảm thông, thương xót với họ.

* Ý nghĩa:

+ Mang đến những điều tốt đẹp, tạo sức mạnh, động lực vượt lên trở ngại, giúp con người vượt qua khó khăn.

+ Nhận được sự yêu mến và quý trọng của mọi người, giúp đời sống tâm hồn thanh thản, hạnh phúc.

+ Góp phần tạo nên xã hội tốt đẹp, tràn ngập tình yêu thương, lòng nhân ái...

→ Mang lại lợi ích cho cả hai bên, giúp cho tinh thần của họ trở nên thư thái và được yêu thương hơn.

Dẫn chứng: HS đưa ra dẫn chứng hợp lí, giàu thuyết phục.

* Mở rộng: Phê phán lối sống ích kỉ, thờ ơ vô cảm, sống thiếu trách nhiệm với cộng đồng ở một số người trong xã hội.

3. Bài học:

+ Khẳng định vai trò và tầm quan trọng của sẻ chia trong cuộc sống. Sẻ chia là một trong những phẩm chất kết tinh giá trị nhân văn cao quý ở con người.

+ Hãy nuôi dưỡng sự sẻ chia trong mỗi người để cuộc sống trở nên tốt đẹp hơn.

Lời giải chi tiết:

Bài tham khảo

Để khuyên nhủ con người sống với nhau bằng tấm lòng yêu thương, ông cha ta đã sáng tác nhiều câu ca dao, tục ngữ rất hay và giàu ý nghĩa. Trong đó phải kể đến câu “Lá lành đùm lá

rách” để nhắc nhở con cháu sống phải biết sẻ chia. Sẻ chia là việc chúng ta sẵn sàng san sẻ với mọi người niềm vui nỗi buồn. Khi thấy người khác rơi vào hoàn cảnh khó khăn sẵn sàng dang tay giúp đỡ mà không màng tư lợi. Bên cạnh đó, sự sẻ chia còn là việc khi con người có một cuộc sống đủ đầy, chúng ta biết rung cảm, giúp đỡ những người có hoàn cảnh khó khăn hơn để cho xã hội ngày càng tốt đẹp. Sẻ chia là một trong những đức tính tốt đẹp nhất của con người Việt Nam. Chính sự sẻ chia đã giúp cho dân tộc ta có một sức mạnh to lớn, cùng nhau vượt qua được những khó khăn, gian khổ nhất để đưa đất nước phát triển phồn thịnh như hiện nay. Cuộc sống ở thời nào cũng có những người chịu đau khổ, bất hạnh, nếu con người vô cảm, mặc kệ những nỗi đau của đồng loại thì xã hội này sẽ trở nên lạnh lùng, con người chỉ tồn tại mà không nhận ra được ý nghĩa của cuộc sống, kéo theo đó sẽ là nhiều hệ quả tiêu cực khác. Chúng ta luôn được dạy phải biết sẻ chia, cho đi, yêu thương người khác để nhận lại sự thanh thản cho bản thân và tình cảm của người khác, xã hội có tình người là xã hội văn minh, tươi đẹp. Tuy nhiên, không phải ai cũng nhận thức được vai trò, tầm quan trọng của sự sẻ chia, họ sống với tính ích kỉ, vô cảm, chỉ biết đến bản thân mình mà không cần quan tâm đến những người xung quanh, những người đang chịu khổ hạnh,... Những người này cần thay đổi suy nghĩ của bản thân cũng như thay đổi cách sống nếu muốn thấy cuộc sống của mình ý nghĩa hơn. Sự sẻ chia vô cùng cần thiết đối với mỗi người ở bất cứ thời kì nào. Hãy trở thành một công dân tốt, sống với sự sẻ chia, yêu thương.

Câu 2.

Cảm nhận về đẹp bức tranh thiên nhiên giao mùa trong đoạn thơ sau:

Bỗng nhận ra hương ổi

Phả vào trong gió se

Sương chùng chình qua ngõ

Hình như thu đã về

Sông được lúc dềnh dàng

Chim bắt đầu vội vã

Có đám mây mùa hạ

Vắt nửa mình sang thu

(Trích *Sang thu*, Hữu Thỉnh, Ngữ văn 9, Tập 2, NXB Giáo dục Việt Nam, 2018, tr.70)

Phương pháp:

1, Mở bài:

- Giới thiệu bài thơ: là một tác phẩm hay, độc đáo, mới lạ về đề tài mùa thu.
- Giới thiệu 2 khổ thơ đầu: Cảnh sắc giao mùa khi đất trời chuyển từ mùa hạ sang mùa thu.

2, Thân bài

a, Những biểu hiện đầu tiên của mùa thu

- Những tín hiệu vô hình trong thiên nhiên:

- + Hương ổi: mùi hương bình dị, dân dã đặc trưng của mùa thu miền Bắc khi mùa ổi chín.
- + Động từ “phả”: sự lan tỏa, trộn lẫn: gợi tả về một không gian dường như mang cả hương thơm của mùa thu, của sự trong lành
- + Gió se: gió hơi lạnh, khô, là gió heo may của mùa thu, không phải cơn gió nam của mùa xuân hay gió bắc mùa đông.
- + Sương: hiện tượng ngưng tụ hơi nước khi thời tiết chuyển lạnh vào buổi tối và sáng sớm.
- + Động từ “chùng chình”: chuyển động chậm rãi, thong thả, nhân hóa cho hình ảnh, sương như có tâm hồn.
- Cảm xúc của tác giả:
 - + Giật mình nhận ra mùa thu đang về qua từ “bỗng”
 - + Câu hỏi tu từ “Hình như thu đã về”: sự ngỡ ngàng, khó tin, tâm hồn thi sĩ cũng như biến chuyển cùng đất trời.

⇒ Tác giả sử dụng những hình tượng vô hình, chỉ cảm nhận được qua khứu giác, cảm giác chứ không nhìn thấy, không cầm nắm được. Đây là một điểm đặc biệt so với việc dùng những hình ảnh quen thuộc để nói về mùa thu như hoa sữa, quả hồng, cốm non,... cho thấy sự tinh tế trong cảm xúc của tác giả.

b, Vẻ đẹp của thiên nhiên trong thời khắc giao mùa

- Hình ảnh đối lập: sông “dềnh dàng” với chim “vội vã”. Dòng sông vào mùa thu bắt đầu chảy chậm rãi, đã qua rồi những cơn bão hè khiến sông cuộn trào. Chim thì lại vội vã bay về phương Nam tránh rét

- Hình ảnh đám mây mùa hạ vắt nửa mình sang thu: một hình ảnh liên tưởng sự níu kéo, lưu luyến của mùa hạ, gợi tả vẻ đẹp bầu trời đặc biệt. Một sắc mây không còn nóng bỏng đầy nắng của mùa hè nhưng cũng chưa nhẹ nhàng thanh thoát của mùa thu.

⇒ Thiên nhiên giao mùa đẹp kì lạ, độc đáo

3, Kết bài:

- Hai khổ thơ cho thấy: tâm hồn nhạy cảm của nhà thơ, vẻ đẹp của khoảnh khắc giao mùa.

- Nghệ thuật: sử dụng hình ảnh, nhân hóa, liên tưởng.

Lời giải chi tiết:

Bài tham khảo

Nếu mùa xuân đã đi vào thi ca với sự tinh khôi của đất trời khi khởi đầu cho một năm mới thì mùa thu bước vào thơ ca cũng tự nhiên và gần gũi với những khoảnh khắc nhẹ đến nao lòng của thiên nhiên. Trước đây Nguyễn Khuyến nổi tiếng với ba bài thơ thu: “Thu điếu”, “Thu vịnh”, “Thu ẩm”, sau này Xuân Diệu có “Đây mùa thu tới”. Nhỏ nhẹ, khiêm nhường, Hữu Thỉnh cũng góp vào cho mùa thu đất nước một góc quê hương sang thu:

“Bỗng nhận ra hương ổi

Phả vào trong gió se

Sương chùng chình qua ngõ

Hình như thu đã về

Sóng được lúc dềnh dàng

Chim bắt đầu vội vã

Có đám mây mùa hạ

Vắt nửa mình sang thu”

Đoạn thơ có cái hương vị ấm nồng của chớm thu ở một miền quê nhỏ. Tín hiệu đầu tiên để tác giả nhận ra là hương ổi phả trong gió. Mùi hương quê nhà mộc mạc được gió đưa trong không gian cứ lan tỏa, thoang thoảng bay. Cảm giác bất chợt đến với nhà thơ “Bỗng nhận ra”. Một sự bất ngờ mà như đã đợi sẵn, đợi từ lâu rồi, để giờ đây có dịp là bùng ra ngay. Trong số chúng ta chắc chắn không ai chưa một lần nếm vị ổi giòn ngọt, chua chua nơi đầu lưỡi. Cái dư

vị của hương thơm đó cứ vẫn vương lại trong ta khi chợt đọc câu thơ của Hữu Thỉnh. Có hương ổi. Và gió. Và sương. Mùa thu lại về. Mùa thu mang theo hương quê và mang theo sương mờ ướt lạnh. Dường như có thêm sương nên thu dễ nhận hơn. “Sương chùng chình qua ngõ” hay là chờ đợi gì đây? Cứ dần như thế, cứ nhẹ nhàng, mềm mại như thế, thu đến tự lúc nào không hay. “Hình như thu đã về”. Nhà thơ giật mình, hơi bối rối. Tự bao giờ nhỉ? Thu về? Từ hương hay từ gió, hay từ sương? Hữu Thỉnh cũng hơi ngỡ ngàng trước thoáng đi bất chợt của mùa thu. Thu về, thu lại về trên quê hương, trên những con đường bờ đê và trên cả những con sông, cánh chim trời.

Cái bờ ngõ ban đầu vụt tan biến đi nhường chỗ cho sự rung cảm mãnh liệt trước mùa thu:

“Sông được lúc dềnh dàng

Chim bắt đầu vội vã

Có đám mây mùa hạ

Vắt nửa mình sang thu”

Con sông quê hương dềnh nước mùa thu. Những cánh chim bay đi vội vã. Tất cả đều hối hả, xôn xao khi thu về. Không còn cái gay gắt của mùa hè nóng nực, chỉ còn lại một bầu không gian ẩm ướt và se se lạnh. Một thoáng rỗi lòng để rồi nhường lại cho mùa thu. Mùa thu vừa mới chớm rất nhẹ, rất dịu, rất êm, mơ hồ như cả đất trời đang cựa mình thay áo mới. Hữu Thỉnh không tả trời thu “xanh ngắt mấy tầng cao” như Nguyễn Khuyến mà chỉ điểm vào bức tranh thu một chút mây vương lại của mùa hè qua:

“Có đám mây mùa hạ

Vắt nửa mình sang thu”

Mây trời vắt nửa mình sang thu. Lối diễn đạt của nhà thơ thật độc đáo. Hình như trong đám mây đó còn có lại một vài làn nắng ấm mùa hè nên mới “vắt nửa mình”. Thu về làm cho bao cảnh vật đổi thay và đám mây cũng khác lạ.

Với một đoạn thơ ngắn vồn vện hai khổ mà nhà thơ đã dựng lại một bức tranh thu nồng đượm hơi ấm cuộc đời, hơi ấm quê nhà. Những hình ảnh sang thu thân quen, giản dị mà tươi tắn, sống động. Với những từ láy: “chùng chình”, “dềnh dàng”, “vội vã” và một giọng thơ vừa có thoáng ngỡ ngàng, vừa vui sướng, Hữu Thỉnh đã đưa ta về một miền quê dân dã mà ấm áp tình người. “Sang thu”- một hình ảnh quê hương tự nó đã tôn thêm vẻ đẹp cho đất nước, cho quê nhà, cho đồng quê trong mùa thu chung của đất trời Việt Nam.